

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG OM ENDRINGER I ENERGILOVEN OG PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Friluftsrådenes landsforbund (FL) er en paraplyorganisasjon for 28 interkommunale friluftsråd som igjen har ca. 230 medlemskommuner. Vår oppgave er å ivareta de allmenne friluftinteressene, og det er på denne bakgrunn vi uttaler oss om forslaget til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven.

Vi er enige i at vindkraft må vurderes som en av flere fornybare energikilder i arbeidet med å redusere klimagassutslippene. Imidlertid innebærer vindkraftutbygging arealinngrep som kan ha negative konsekvenser for naturmangfold, og derfor er det avgjørende at beslutninger om utbygging baseres på grundige konsekvensutredninger. FL arbeider for å fremme bærekraftig friluftsliv for alle, og vi erkjenner at tap av natur også innebærer tap av friluftsområder.

Naturavtalen setter nye rammer for hvordan vi må handle for å bevare naturen fremover. Ved å begrense inngrep i naturen kan vi både verne om verdifulle rekreasjonsområder, og bevarer økosystem som bidrar til å dempe negative effekter av klimaendringer. Sammenhengende naturområder er svært verdifulle, både som leveområder og rekreasjonsområder. Dessverre er det ofte de større utmarksområder, med lite tekniske inngrep, som blir utbygd.

Høringsnotatet fokuserer hovedsakelig på de økonomiske og administrative konsekvensene av lovforslagene, og nevner i liten grad konsekvensene for natur og miljø. Sårbare naturområder som myr- og våtmarksområder, høyfjellsområder, villreinområder og områder med tamreindrift må skjermes fra vindkraftutbyggingen.

Med vårt arbeid forankret i medlemskommunene, mener vi det er positivt å styrke lokal medvirkning i utbyggingssaker. På en annen side anser vi det som nødvendig å vurdere vindkraftutbygging i et nasjonalt perspektiv, basert på gode data om arealverdier, slik at utbygging legges til områder som er best egnet, på tvers av kommunegrenser. I 2019 det det lagt frem et forslag til "Nasjonalt ramme for vindkraft", basert på en overordnet kartlegging av områder egnet for vindkraftutbygging. For å avgrense disse områdene ble det også definert eksklusjonsområder. FL etterlyser tydelige nasjonale retningslinjer som viser hvilke områder som ikke skal bygges ut med vindkraftanlegg. Vi mener viktige områder for friluftsliv, herunder større inngrepsfrie områder, må være blant disse.

Samordning av prosesser

Vi ser positivt på å styrke plan- og bygningsloven i reguleringen av vindkraftutbygging. Likeså støtter vi at prosessene etter plan- og bygningsloven og energiloven samordnes, da dette kan forenkle og effektivisere saksbehandlingsprosessen. Videre mener vi det er fornuftig å legge klagebehandling av planvedtak etter plan- og bygningsloven og konsesjonsvedtak etter energiloven til samme fagmyndighet.

FL mener det er positivt med en planavklaring før konsesjon kan gis. Dette vil åpne for at friluftslivets interesser kan hensyntas i større grad i konsesjonsprosessen og gi bedre forutsigbarhet for friluftslivet.

Forslaget om å gi NVE muligheten til å fremme områderegulering i samråd med kommunen, etter plan- og bygningsloven § 3-7, kan bidra til å sikre at nasjonale og lokale interesser hensyntas i planleggingsprosessen.

Regulering

Vi tilslutter oss forslaget om krav til områderegulering for konsesjonspliktige vindkraftanlegg. Sammenlignet med dagens praksis, vil dette kravet legge tydeligere rammer for arealbruk og styrke kommunens selvstyre og rolle som planmyndighet. Imidlertid mener FL det må stilles andre krav til innhold i områdereguleringen. Det foreslås å begrense områdereguleringen til de *"overordnede arealmessige forutsetningene som er relevante for beslutningen om arealbruk for vindkraftanlegget"*. Dette forslaget omtales som minimumskrav til områdereguleringen. FL mener denne formuleringen vil bli gjenstand for tolkning, og viktige avklaringer om vindkraftanlegg vil komme for sent dersom de overlates til konsesjonsbehandlingen. Utover minimumskravet står kommunen, annen myndighet eller privat tiltakshaver, fritt til å regulere området i større detalj, men i praksis er vi usikre på om det vil bli prioritert. Omfanget og konsekvensene av et eventuelt vindkraftanlegg kan bli utydelig og det kan bli utfordrende for berørte parter å ta stilling til tiltaket. Derfor etterlyser vi et tydeligere krav til detaljering og konkretisering i områdereguleringen, herunder dimensjonering og plassering av anleggskomponenter og adkomstveier, med mer.

Arealavklaringer

Vi mener kommunene bør ha et bredt handlingsrom til å fastsette krav til innhold i reguleringsplaner. Så lenge kommunen kan sette krav til detaljnivå, er FL i utgangspunktet positiv til å gi kommunen handlingsrom til å pålegge annen myndighet eller private tiltakshavere å fremme forslag til områderegulering. Vi ser derimot en fare for at kommuner som mangler kapasitet og kompetanse til å gjennomføre planleggingen på egen hånd, velger å sette bort planarbeidet. Dersom kapasiteten til å følge opp og sette krav til eksterne planleggere er begrenset, kan det føre til at planer i for stor grad blir utarbeidet etter utbyggerens premisser, og lokale forhold kan bli utilstrekkelig hensyntatt.

Mer enn 80 % av landets kommuner har kartlagt og verdsatt sine friluftsområder. FL mener det er essensielt at data fra denne kartleggingen inngår som en del av beslutningsgrunnlaget ved

vindkraftutbygging. Det vil si at en slik kartlegging må gjennomføres dersom det ikke allerede er gjort i den aktuelle vertskommunen.

Der det besluttes å bygge ut vindkraftanlegg, er det viktig å redusere konfliktnivået med natur- og friluftsjnteresser med avbøtende tiltak. Det er et mulighetsrom for å samkjøre anleggstilltak for vindkraft og friluftsliv. Eksempelvis kan adkomstveier til vindturbiner øke tilgjengeligheten for friluftsliv og fungere som utfartspunkt. Dette mener FL fordrer tidlig involvering av aktører innen friluftslivet.

Endringsadgang

FL støtter forslaget om ny lov § 12-8 som begrenser adgangen til å oppheve eller endre områderegulering for vindkraftanlegg der det er søkt om konsesjon etter energiloven. Forslaget kan styrke incentivet til å få fram alle forutsetninger som er avgjørende for konsesjonsbehandlingen. FL påpeker at terskelen for å oppheve områdereguleringen er noe uklar med den foreslåtte formuleringen "*ikke oppheves eller endres på vesentlig måte*". Dette kan føre til at beslutninger om reguleringen blir basert på en skjønnsvurdering. For å unngå dette, bør det presiseres hva som menes med "vesentlig endring" i denne sammenhengen. Dette vil gi tydeligere retningslinjer for beslutningstakere og øke forutsigbarheten i beslutningsprosessen.

Vennlig hilsen

Friluftsrådenes Landsforbund

Morten Dåsnes

Daglig leder

Erika Brun

Rådgiver